

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm X. Veniens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

CAPITULUM X.

Veniens.

PARAPHRASIS.

Lucio presbytero obiectum fuit coram iudice, quod ad parochiam suam canonicum non habuerit ingressum, eò quod pro præsentatione parochianis singulis promiserit 5. vini barillos se remissurum, quos ipsi parochialium proventuum nomine parochi dare debebant; cum autem coram Ordinario ista causa tractaretur, duo testes jurati deposuerunt contra Lucium, vnus autem testatus est pactum tale Simoniacum secum initum fuisse, tunc iudex considerans alterum ex his testibus esse criminis socium, ideòque fidem non mereri, alterius verò testimonium cum vnicum sit, non sufficere ad condemnationem, dictum Lucium absoluit, eamque sententiam Alexander III. comprobavit & confirmat.

SUMMARIUM

1. Parochiani admittuntur ad accusandum & testificandum contra Ecclesie sue Rectorem, si agatur de crimine ad eius amotionem.
2. Simonia committitur & dando aliquid pro beneficio, & remittendo debitum ex pacto & promissione.
3. Per vitium Simonia presentati ad beneficium institutio Canonica non est, neque eius ingressus.
4. In causa criminali contra Clericum, licet non agatur criminaliter, sed canonicè, vel ut alii loquuntur, civiliter, ad eius amotionem, requiritur plena probatio. Neque auctori plus, quam semiprobandi potest deferri iuramentum in supplementum.
5. Testis criminis neque in exceptis criminibus est integra fides, & omni exceptione maior.
6. Vnius testis omnino inhabilis & repellendi defectus non suppletur ex alterius super abundanti fide.
7. In causis tamen civilibus testis non integri vel deficientis inhabilitas suppletur ex magna habilitate seu fide alterius, ut etiam ex numero, ut quatuor vel quinque talis plenam probationem faciant.

8. Secus est in criminalibus & civilibus valde arduis in ordine ad condemnationem, cuius contrarium quoad numerum verius est.

Not. I. Parochiani admittuntur ad accusandum contra Ecclesie suæ rectorem, si agatur de crimine ad eius amotionem. hâc de re dixi supra c. *Ex parte. hocrit.* & notat *Abbas hîc not. 1.* quanquam ex isto capitulo doctrina hæc colligi generatim non potest, cum hîc sermo sit de crimine Simonia, quod inter excepta numeratur.

Not. II. Simonia committitur non tantum dando aliquid pretio æstimabile pro beneficii assecutione, sed etiam debitum remittendo, si id fiat ex pacto seu promissione, nam obligationem certam alicui remittere, est dare, secundum *gl. hîc. verb. remittere.* & habetur in *regula 115. ff. Si quis obligatione liberatus sit potest videri cepisse.*

Not. III. Qui per vitium Simonia presentatus est ad beneficium, quia patrono aliquid dedit, promisit aut remisit, eius institutio Canonica non est, consequenter etiam ingressus seu possessionis acceptio vitiosa, quare talis à beneficio amouendus est, nisi dispensationem à Papâ impetret, quâ de re dixi *lib. 4. Th. mor. Tract. 10. cap. vlt. §. 7.* idque haud dubiè verum est, si Simonia crimen ex vtraque parte completum est, ut in casu huius capituli.

Not. IV. In causâ criminali contra Clericum licet non agatur criminaliter sed Canonice, seu ut alii aiunt, civiliter ad eius remotionem seu beneficii priuationem requiritur probatio plena. ita *Abbas & Felinus. hîc n. 4.* vbi etiam monent, quod in tali casu auctori tamen plus quam semiplenè probauerit, non possit deferri iuramentum in supplementum.

Obiicitur, quod Simonia crimen ex numero exceptorū sit, & ideò testes etiam infames ac criminis participes admittendi sint, iuxta c. *Si quis Papa. iuncta gl. verb. pratulerit.* & docent *DD. in l. Quoniam. 11. C. De testibus.* Omisâ solutione glossæ, respondeo regulam illam utroque jure receptam, quod socius criminis non sit testis idoneus, non ideò hîc allegari, quasi etiam in exceptis criminibus.

minibus tales testes penitus repellendi sint, id enim falsum esse docent *DD. in c. 1. de Confessis. Abbas in c. Cum P. n. 12. de accus. Felinus. hic. n. 5.* sed idem allegarunt, quia testis criminofus ne quidem in exceptis criminibus integræ fidei est, & omni exceptione maior, quamobrem si vnus producat testis idoneus seu integer, alter verò non integer, sed criminofus seu socius criminis non fiet probatio plena, ea enim fieri debet per duos testes integros, seu omni exceptione maiores, maximè in causis eriminalibus, & omnibus arduis, seu quæ magni sunt præiudicii.

6 Quæres: quòd si vnus testium sit dignissimus fide, suppletne alterius non integri testis defectum, ita vt vtriusque testimonium plenam probationem efficiat. *R. & Dico I.* si vnus testis omnino inhabilis ac repellendus sit v. g. socius criminis non excepti, aut infamis iuris infamia, tunc eius defectus non suppletur ex alterius superabundante fide, vt ex communi *Farinacius* docet *q. 62. n. 347.* quod imperfectum est, per alterum suppleri potest, non autem quod omnino nullum aut inane quemadmodum nec prorogari potest seu extendi quod nullum est. *l. Sed si. 5. ff. de presaris.*

7 Dico 2. In causis ciuilibus testis non integri seu deficientis inhabilitas suppletur ex magnâ habilitate seu fide alterius, sicuti etiam ex numero suppletur, vt v. g. quatuor vel quinque tales testes plenam probationem faciunt; ita *Gabriellus de testibus concl. 5. p. 1. Farin. n. 328.*

8 Dico 3. In causis criminalibus & ciuilibus valde arduis testium inhabilitatem in ordine ad condemnationem nunquam suppleri seu ex aliorum abundante habilitate seu ex numero testium, tradit *Gabriellus cit. loc. n. 11. & Concl. 6. n. 1. Farinacius. n. 311. & 345.* sed contrarium huius, quod videlicet aliquis ex plurium v. g. 10. consentientium testium criminoforum seu criminis excepti participum, testimonii inspectâ qualitate, numero deponentium, aliisque consideratis circumstantiis condemnari possit colligi videtur ex *c. In fidei. 5. de Hæret. vbi*

Ancharanus not. 4. & dixi de hoc, lib. 3. Th. Mor. Tract. 6. cap. 6. n. 27.

CAPITVLVM XI.

Causam.

PARAPHRASIS.

Causa delegata erat quibusdam iudicibus, postea verò aliis commissa, hoc casu mandat Alexander III. vt attestations, quæ à prioribus iudicibus receptæ sunt, posteriores iudices accipiant, & ex iis litem definiant.

SUMMARIUM.

1. Acta prioris iudicii fidem faciunt in altero iudicio inter easdem personas, & in eadem causa.
2. Sunt autem, acta iudicii alia ordinatoria, alia instructoria causa pro liti decisione.
3. Vtraque fidem faciunt coram iudice subrogato.
4. Acta instructoria causa, seu spectantia ad merita liti, etiam in alio iudicio, fidem faciunt inter easdem personas.
5. Ordinatoria actu repetenda sunt, si in alio tribunali causa sit agitanda.
6. Confessio facta in vno iudicio, in altero etiam inter alias personas, iudicium seu probationem imperfectam generare potest, vti & confessio extra iudicialis.
7. Non tantum litigantibus, sed etiam heredibus eorum Acta profunt, imò omnibus quibus res iudicata prodesse potest.

NOT. Vnic. Acta prioris iudicii fidem faciunt in altero iudicio inter easdem personas & in eadem causa. Pro intellectu imprimis notanda est glossæ doctrina in *Clem. Sape de verb. signif. hic, & Abbatis*, quod ea, quæ in iudicio aguntur, alia sunt acta iudicii ordinatoria, vt est libelli oblatio, citatio, liti contestatio, iuramentum Calumniæ, datus terminus probationum &c. alia sunt acta causæ instructoria pro liti decisione, vt sunt attestations, instrumenta, confessiones vsque ad sententiam. Hoc posito, ad quæstionem num acta in vno iudicio, fidem faciant in alio. Resp. &c

Dico